بەش/ مێژوو

کۆلێژ/ ئەدەبیات

زانکۆ/ سەلاحەددین – هەولێر

بابەت/ مێژووی ئەوروپا لە سەدەی ١٨

ناوی مامۆستا/ کاروان جوهر محمد

ساڵی خوێندن: ٢٠٢١ – ٢٠٢٢

پەرتووکی کۆرس
Course Book

١. ناوی کۆرس	مێژووی ئەوروپا لەسەدەی ١٨
٢. ناوی مامۆستای بەر پرس	کاروان جوهر محمد
٣. بەش/ کۆلێژ	بەشی مێژوو/کۆلیژی ئەدەبیات
٤. پەیوەندی	ئیمێل: Karwan.Mohammad@su.edu.krd ژمارەی تەلەفۆن : ٠٧٥٠٤٤٩٦٤١٩
٥. یەکەی خوێندن (بە سەعات) لە هەفتەیەک	تیۆری ٣ پراکتیکی:
٦. ژمارەی کارکردن	ئامادەبوونی مامۆستای وانەبێژ بۆ قوتابیان لە ماوەی هەفتەیەکدا ٨
٧. کۆدی کۆرس	
٨. پرۆفایەلی مامۆستا	لێرە مامۆستای وانەبێژ پرۆفایەلێک دەنووسێت لەسەر ژیانی ئەکادیمی خۆی (تەنها ئەکادیمی) یان ئاماژە بە Webpage, Blog, Moodle دەکات ناو : کاروان جوهر محمد زمانزانی: کوردی / بەڵێ (بە تەواوی) عەرەبی / باش ئینگلیزی/ باش خوێندنی زانکۆ: بکالوریوس – سەلاحەددین ٢٠١١ خوێندنی باڵا: هەڵگری بڕوانامەی ماستەر لە مێژووی نوێ و هاوچەرخ پلەی زانستی: مامۆستای یاریدەدەر - ژیانی ئەکادیمیم لە زانکۆی سەلاحەددین – هەولێر وەکو مامۆستای یاریدەر لە بەشی مێژوو لە ساڵی (٢٠٢٠ – ٢٠٢١) دەستپێدەکات، لەو کات تاکو ئێستا وانەکانی بابەتەکانی (ڕێبازی لێکۆڵینەوە زانستی، مێژووی کۆنی ئێران و مێژووی ڕۆژهەڵاتی ئاسیا)م لە قۆناغەکانی یەک و دوو گوتۆتەوە، جگە لە بەشداری کردنم لە سیمینارەکانی کۆلێژ و بەش خوولەکان: بەشداری چەندین خولم کردووە لەوانە: فێربوونی زمانی ئینگلیزی، ڕێگاکانی وانەگوتنەوە، فێربوونی کۆمپیوتەر ...هتد ئەندامیەتی : ئەندامی کۆمەڵەی ڕۆشنبیری مێژوویی کوردستان چالاکیەکان:

	له بواری نوسین: له هەردوو گۆڤاری زانکۆی ڕاپەڕین و زانکۆی سەلاحەددین توێژینەوەم له بواری مێژوو بڵاوکردۆتەوە. کتێبی چاپکراو: ئیدریس بارزانی ١٩٤٤ – ١٩٨٧ ژیان و ڕۆڵی سیاسیی و سەربازی له بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی کورددا
٩. وشه سەرەکیەکان	مێژووی ئەوروپا له سەدەی ١٨، ململانێی وڵاتانی ئەوروپی، لایەنی ئابوری، لایەنی کۆمەڵایەتی

١٠. ناوەرۆکی گشتی کۆرس:
لێرە مامۆستای وانەبێژ باس له کۆرسەکه دەکات به شێوەیەکی گشتی که پێویسته ئەم خاڵانەی خوارەوە بگرتەوە:

– ئەم بابەته واتا مێژووی ئەوروپا له سەدەی هەژده بابەتێکی زۆر گرنگه بۆقوتابیانی بەشی مێژوو، چونکه ئەم بابەته تەواوکەری مێژووی ڕێنسانسه (عصر النهضة)، گرنگی ئەو بابەته لەوەوە دەردەکەوێت که ڕووداوەکانی لەو سەدەیه به تایبەت شۆڕشی ١٤ی تەموزی ١٧٨٩ لەفەرەنسا که ناسراوە به شۆڕشی فەرەنسی ڕوودەدا، بەشێوەیەکی زۆر کاریگەر لێکەوتەکانی و هەوڵی ناردنه دەرەوەی بیرۆکەی شۆڕش بۆ دەرەوەی فەرەنسا، که خۆی له دروست بوونی هزری نەتەوەیی و دروستبوونی دەوڵەت لەسەر بنەمای ئەم هزره لەخۆ دەگرت، له کاتێکدا سیستەمی بەڕێوەبردنی زۆربەی وڵاتانی ئەوروپی پادشایی ڕەها بوو، ئەم بیرۆکەی هزری نەتەوەیی کەریگەری زۆر بەهێزیان دەبێت بەسەر هەموو وڵاتانی کیشوەری ئەوروپا و جیهان بەگشتی. لەلایەکی تر دەرکەوتنی کەسایەتی (ناپلیۆن پۆناپارت) که لەگەڵ دەرکەوتنی مێژووی ئەوروپا زۆر ڕووداوی گرنگی بەخۆیەوە بینی پاش ئەوەی لەڕێگەی شەڕو هەڵمەت فراوانخوازییەکانی، نەخشەی کیشوەری ئەوروپا گۆڕانکاری بەسەر هات. هەروەها قوتابیان ئاشنا دەبن به زۆرێک لەو بیرمەندو فەیلەسوفانەی که لەڕێگەی نوسین و بڵاکراوەکانییان توانیان گۆڕانکاری بنەڕەتی تەواو لەسەر کۆمەڵگەی ئەوروپی دروست بکەن و هانی خەڵک بدەن دژ به دەسەڵاتی ڕەهای پاشانیان ڕاپەڕن و شۆرش ئەنجام بدەن.

١١. ئامانجەکانی کۆرس
ئامانجەکانی کۆرس: دیاره ئامانجی سەرەکی ئەو بابەته و کۆرسەکەی دەتوانین پوختی بکەینەوە و له چەند خاڵێک بیخەینەڕوو:
١- بۆ ئەوەی قوتابیان شارەزای مێژووی سیاسیی و سەربازی و ململانێی وڵاتانی ئەوروپا بن لەو سەدەیە.
٢- شارەزابوون له لێکەوتەکانی شۆڕشی فەرەنسی که کاریگەری بەهێزی هەبوو لەسەر گۆڕانکاری بنەڕەتی له لایەنەکانی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی و ئاینی.
٣- تێگەیشتن له دەرکەوتنی کەسایەتییەکی کاریزماتیکی وەکو (ناپلیۆن پۆناپارت) که بەهۆیەوە زیاتر ڕەوڕەوەی گۆڕانکارییەکان لەسەر ئاستی کیشوەری ئەوروپا نەما، بەڵکو پەلی هاوێشت بۆ دەرەوەی کیشوەرەکە.
٤- دەرخستنی ڕاستەقینەی هەردوو ڕووی ئەرێنی و نەرێنی گۆڕانکارییەکان لەسەر ژیانی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی لەسەر کۆمەڵگەی ئەوروپی.

١٢. ئەرکەکانی قوتابی
بۆ ئەو کۆرسه قوتابیان کۆمەڵێک ئەرکیان لەسەر شانه لەوانە: ئامادەبوون له وانەکاندا، بەشداریکردنیان له

گفتوگۆکاندا، وروژاندنی پرسیار و چالاککردنی پۆل بەهۆی گفتوگۆی زانستیانە، پێشکەشکردنی چەند سیمینارێک لە هەر پۆلێکدا لە ماوەی کۆرسەکەدا، نووسینی باسێکی کورت بۆ لەسەر یەکێک لەلایەنەکانی مێژووی ئەوروپا بەتایبەت لەسەدەی هەژدە.

١٣. ڕێگەی وانە ووتنەوە

لە ڕێگای وانە گوتنەوە و گفتوگۆ لە گەڵ قوتابیاندا دەکرێت و مامۆستا بابەتەکە پێشکەش دەکات و دەرگای پرسیارکردن و تاوتوێ کردنی بابەتەکە والآ کراو دەبێت، هەروەها بۆ ڕوونکردنەوەی بابەتی پێویست سوود لە بەکارهێنانی داتاشۆ دەبینرێت بەتایبەتی بۆ نیشاندانی کورتەی وانەکان و دۆکیومێنت و کەرەستەی تایبەت بە وانەکە.

١٤. سیستەمی هەڵسەنگاندن

دیارە مامۆستا لەماوەی کۆرسەکەدا ٢ تاقیکردنەوە بۆ قوتابیان ئەنجام دەدات، هەر یەکێک لەو تاقیکردنەوانە ١٥ نمرەی لەسەرە، هاوکات ١٠ نمرەکەی تر بۆ بەشداری کردنی و چالاکی ڕۆژانە و بەشداری کارا و گفتوگۆی زانستیانە و سیمینار دەمێنێتەوە.

١٥. دەرئەنجامەکانی فێربوون

لە هەندێک لە خانەکانی پێشوو ئاماژەی بۆکراوە قوتابی لەو وانەیەدا ئامادە دەکرێ بۆ نووسینی توێژینەوە بە شێوەی زانستی هاوکات ئامادە دەکرێت بۆ قۆناغی چوارەم کە بتوانێت باسی دەرچوونی خۆی وەکو بەشێک لە بە دەستهێنانی بڕوانامەی بەکالۆریۆس بنووسێت و لە وانەکەدا بەهرەمەند بوویێت، هەروەها قوتابی فێری ئەوە دەبێت خۆی ڕادەستی هەموو دەقێکی مێژوویی نەکات، بەڵکو بەگومانەوە بڕوانێتە نووسینەکان و بتوانێت بە ئاسانی نووسینێکی ئەکادیمی لە نووسینێکی نا ئەکادیمی جیا بکاتەوە بە گوێرەی ئەو زانیارییانەی وەریگرتووە خۆی پڕچەک بکات.

١٦. لیستی سەرچاوە

سەرچاوە عەرەبییەکان:

١- عبدالعزیز سلیمان نوار عبدالحمید البطریق — تاريخ الاوروبي الحديث من عصور النهضة حتى موتمر فينا

٢- تایلر — الصراع على السيادة في أوروبا ١٨٤٨ – ١٩١٨

٣- هارولد ئیمپرلی — أوروبا في القرنين التاسع عشر و العشرين (١٧٨٩ – ١٩٥٠)

٤- نورالدین حاطوم — تاريخ العصر النهضة الاوروبية

٥- حاطوم — تاريخ الحركات القومية في اوروبا

٦- ولد دیوراند — قصة الحضارة (١٣ – ٢١ – ٢٤ – ٣٣)

٧- فیشر — اصول التاريخ الاوروبي الحديث من النهضة الاوروبية الى الثورة الفرنسية

٨- فیشر — تاريخ اوروبا الحديث (١٧٨٩ – ١٩٥٠)

٩- د. فاضل حسین — تاريخ اوروبا الحديث (١٨١٥ – ١٩٣٩)

١٠- براون — المكتبة الاوروبية في القرن التاسع العشر

١١- عبدالعزیز سلیمان نوار — التاريخ المعاصر الاوروبية من الثورة الفرنسية الى الحرب العالمية الثانية

١٢- گراند — تاريخ اوروبا الحديث في القرنين ١٩ – ٢٠

١٣- كرلتون هز	تاريخ اوروبا الحديث
١٤- أمال السبكي	أوروبا في القرن التاسع العشر
١٥- محمد صبري	الثورة الفرنسية و ناپليون
١٦- محمد محمد صالح	التاريخ اوروبا من عصر النهضة حتى الثورة الفرنسية
١٧- عبدالمجيد النعنعي	أوروبا في بعض الازمنة الحديثة و المعاصرة
١٨- خليل علي مراد والاخرون	دراسات في التاريخ الاوروبي الحديث و المعاصر
١٩- على حيدر سليمان	تاريخ حضارات اوروبية الحديثة
٢٠- احمد مظفر الدهيمي	تاريخ اوروبا الحديث

سەرچاوە کوردییەکان

١- عەبدولعەزیز سلیمان نوار عەبدولحەمید بەتریق	مێژووی نوێی ئەوروپا لە چەرخی ڕینیسانسەوە تا کۆنگرەی ڤـیـەنــا. وەرگێڕ: خالید هەرکی
٢- کیوان ئازاد	ئەوروپا لە هەردوو سەردەمی بوژانەوەو ڕۆشنگەریدا
٣- کەمال مەزهەر ئەحمەد	ڕینیسانس. وەرگێڕ: فوئاد مەجید میسری
٤- ئەحمەد نقیب زادە	سیاسەت و حکومەت لە ئەوروپا
٥- عومەر عەبدولعەزیز	ئەوروپا لە نێوان ساڵانی ١٨١٥ – ١٩١٩
٦- عەبدولعەزیز سلیمان نوار عەبدولمەجید نەعنەعی	مێژووی هاوچەرخی ئەوروپا لە شۆڕشی فەرەنسییەوە تا جەنگی دووەمی جیهانی. وەرگێڕ: خالید هەرکی
٧- فازڵ حوسێن، کازم هاشم نعمە	مێژووی نوێی ئەوروپا ١٨١٥ – ١٩٣٩. و: مستەفا سەعید

١٧. بابەتەکان	ناوی مامۆستای وانەبێژ
لێرە مامۆستای وانەبێژ ناونیشانی هەموو ئەو بابەتانە دەنووسێت کە بەنیازە بیڵێتەوە لە تێرمەکە. یەکەکانی خوێندن **<u>تەوەرەی یەکەم:</u>** ١- مێژوونوسان و ڕاڤەیان بۆ مێژووی ئەوروپا ٢- قۆناغە بەندییەکانی مێژووی ئەوروپا: ٣- گۆڕانکارییە ئابووری و هزرییەکان لە ئەوروپا و کاریگەرییان لە ماوەی گواستنەوە. ٤- بارودۆخی ئەوروپا لە سەدەی ١٨ أ بارودۆخی بەریتانیا لەسەدەی ١٨. ب- بارودۆخی بورسیا و نەمسا لە سەدەی ١٨. ج- د- ململانێ لە نێوان بەریتانیا و بەشێک لە وڵاتانی ئەوروپا لەسەر پشتگیرکردنی سەربەخۆیی ئەمریکا.	ناوی مامۆستا وەک: ٣ کاتژمێر ٢٠٢١/٩/

<u>تەوەرەی دووەم:</u> ١- بارودۆخی فەرەنسا لە سەدەی ١٨ ٢- شۆڕشی فەرەنسی ١٧٨٩. ٣- هۆکارە ناڕاستەوخۆکانی شۆڕشی فەرەنسی. ٤- هۆکاری ڕاستەوخۆی شۆرشی فەرەنسی. ٥- سەردەمی ئەنجوومەنی یاسادانان ٦- هەوڵوێستی وڵاتانی ئەوروپا بەرانبەر شۆرشی فەرەنسی. **<u>تەوەرەی سێیەم:</u>** ١- ڕووداوەکانی شۆرشی فەرەنسی ٢- ڕاگەیاندنی یەکەم کۆماری فەرەنسی ١٧٩٢. ٣- کارەکانی سەردەمی کۆنگرەی نیشتمانی. ٤- سەردەمی تیرۆرو تۆقاندن لە فەرەنسا ١٧٩٢ – ١٧٩٥. ٥- ئەنجامە ئابووری و کۆمەڵایەتییەکانی شۆرشی فەڕەنسی. ٦- سەردەمی حکومەتی بەڕێوەبردن. **<u>تەوەرەی چوارەم:</u>** دەرکەوتنی ناپلیۆن پۆناپارت لە سەرەتای دەرکەوتنیەوە تا سەردەمی قۆنسوڵی. ١- سەرەتاکانی ژیانی سیاسی و سەربازی ناپلیۆن پۆناپارت ٢- سەردەمی قونسولییەت لە فەرەنسا ١٧٩٩ – ١٨٠٤. ٣- چاکسازییەکانی ناپلیۆن پۆناپارت ٤- ڕاکردنی ناپلیۆن لە دوورگەی ئەلبا و حوکمڕانی ١٠٠ رۆژە. ٥- فەرەنسا لەدوای ڕووخانی ناپلیۆن.	
١٨. بابەتی پراکتیک (ئەگەر هەبێت)	
لێرە مامۆستای وانەبێژ ناونیشانی هەموو ئەو بابەتە پراکتیکانە دەنووسێت کە بەنیازە بیڵێتەوە لە تێرمەکە. هەروەها کورتەیەک لە ئامانجی هەر یەک لە بابەتەکان وبەروار وکاتی وانەکە دەنووسێت.	ناوی مامۆستا وەک: ٣-٤ کاتژمێر ٢٠٢١/٩/

١٩. تاقیکردنەوەکان

١. دارشتن: لەم جۆرەتاقیکردنەوەیە پرسیارەکان زۆربەی بە وشەی وەک روون بکەوە چۆن...؟ هۆکارەکان چی بوون...؟ بۆچی...؟ چۆن...؟ دەستپێدەکات.

لەگەڵ وەڵامی نموونەییان

نموونە دەبێت دەستەبەربکرێت

٢. راست وچەوت: لەم جۆرە تاقیکردنەوەیە رستەیەکی کورت دەربارەی بابەتێک دەستەبەردەکرێت وپاشان قوتابی بە ڕاست یان چەوت دادەنێت. نموونە دەبێت دەستەبەربکرێت.

٣. بژاردەی زۆر: لەم جۆرە تاقیکردنەوەیە ژمارەیەک دەستەواژە دەستەبەردەکرێت لە ژێر رستەیەک وپاشان قوتابیان دەستەواژەی راست هەڵدەبژێرێت. نموونە دەبێت دەستەبەربکرێت.
٢٠. تێبینی تر لێرە مامۆستای وانەبێژ دەتوانێت تێبین وکۆمەنتی خۆی بنوسێت بۆ دەوڵەمەندکردنی پەرتووکەکەی.
٢١. پێداچوونەوەی هاوەڵ ئەم کۆرسبووکە دەبێت لەلایەن هاوەڵێکی ئەکادیمیەوە سەیر بکرێت و ناوەڕۆکی بابەتەکانی کۆرسەکە پەسەند بکات و جەند ووشەیەک بنووسێت لەسەر شیاوی ناوەڕۆکی کۆرسەکە و واژووی لەسەر بکات. هاوەڵ ئەو کەسەیە کە زانیاری هەبێت لەسەر کۆرسەکە و دەبیت پلەی زانستی لە مامۆستا کەمتر نەبێت.